

Genel puanlama ilkeleri

- Örnek cevaplar yol göstericidir; anlam bakımından doğru ve eş değer her cevap tam puan alır. Ezber cümle aranmaz.
- Her ölçüt ayrı değerlendirilir; ölçütü kısmen karşılayan cevaplara, ilgili notta belirtilen kısmi puan verilir.
- Yanlış bilgi içeren kısım, ilgili ölçütten puan almaz; cevabın doğru olan diğer kısımları ayrıca puanlanır.
- Yazım ve noktalama hataları anlamı bozmuyorsa puan kırılmaz.
- Her sorudaki ölçüt puanlarının toplamı, o sorunun puanına eşittir.

Soru	Başlık	Öğrenme çıktısı	Puan
1	Bayram sofrası	SB.5.1.1	10
2	Hak ve sorumluluk haftası	SB.5.1.1	15
3	Apartmandaki kutlama	SB.5.1.2	15
4	1402'den sonra	SB.5.1.2	15
5	Veren el, alan el	SB.5.1.3	15
6	Selden sonra	SB.5.1.3	15
7	Renkli harita	SB.5.2.1	15
TOPLAM			100

SB.5.1.1. Dâhil olduğu gruplar ve bu gruplardaki rolleri arasındaki ilişkileri çözümleyebilme

SB.5.1.2. Kültürel özelliklere saygı duymanın birlikte yaşamaya etkisini yorumlayabilme

SB.5.1.3. Toplumsal birliği sürdürmeye yönelik yardımlaşma ve dayanışma faaliyetlerine katkı sağlayabilme

SB.5.2.1. Yaşadığı ilin göreceli konum özelliklerini algılayabilme

1

Bayram sofrası

10 PUAN

a) Bilge'nin aynı grup içinde farklı rollere sahip olmasının nedenini açıklayınız. (5 puan)

Örnek cevap: Bilge'nin grup içindeki her kişiyle ilişkisi farklıdır. Bu yüzden aynı kişi aynı grupta bile farklı kişilere göre farklı rollere sahip olabilir.

Puanlama ölçütü	Puan
Rollerin kişiler arası ilişkiye göre değiştiğini açıklama	5
Madde toplamı	5

b) Bilge'nin bu rolleri doğuştan mı yoksa sonradan mı kazanılmıştır? Gerekçesiyle yazınız. (5 puan)

Örnek cevap: Doğuştan kazanılmıştır. Bu roller doğumla, aile bağıyla birlikte kazanılır.

Puanlama ölçütü	Puan
Doğuştan	2
Doğumla/biyolojik bağla kazanıldığını belirtme	3
Madde toplamı	5

SB.5.1.1. Dâhil olduğu gruplar ve bu gruplardaki rolleri arasındaki ilişkileri çözümleyebilme

2

Hak ve sorumluluk haftası

15 PUAN

a) Tablodaki boş alanları doldurunuz. (8 puan)

Örnek cevap: Aile hakkı: beslenme, giyinme, barınma ihtiyaçlarının karşılanması; fikrini özgürce söylemek. Aile sorumluluğu: odayı düzenli tutmak, ev işlerine yardım etmek, eve zamanında gelmek. Okul hakkı: temiz ortamda eğitim, kütüphaneden yararlanma, teneffüse çıkma. Okul sorumluluğu: söz hakkı isteyerek konuşmak, okul eşyalarına zarar vermemek, ödevleri zamanında yapmak.

Puanlama ölçütü	Puan
Ailede bir hak	2
Ailede bir sorumluluk	2
Okulda bir hak	2
Okulda bir sorumluluk	2
Madde toplamı	8

b) Uraz okul kütüphanesinden yararlanma hakkını kullanırken hangi sorumluluğu yerine getirmelidir? Bu örnekten hak ile sorumluluk arasındaki ilişkiyi açıklayınız. (7 puan)

Örnek cevap: Kitapları yıpratmadan ve zamanında geri vermelidir. Rollerimize bağlı olarak haklarımız ve sorumluluklarımız birlikte bulunur; hakkımızı kullanırken sorumluluğumuzu da yerine getirmeliyiz.

Puanlama ölçütü	Puan
Kütüphane kullanımına uygun bir sorumluluk	3
Hak ve sorumluluğun birlikte bulunduğunu/role bağlı olduğunu açıklama	4
Madde toplamı	7

Kısmi puanlama ve değerlendirme notu

- a maddesinde hak yerine sorumluluk (ya da tersi) yazılırsa o hücre puanlanmaz.

SB.5.1.1. Dâhil olduğu gruplar ve bu gruplardaki rolleri arasındaki ilişkileri çözümleyebilme

3

Apartmandaki kutlama

15 PUAN

a) Komşuların bu tutumunu kültürel farklılıklara saygı açısından değerlendiriniz. (6 puan)

Örnek cevap: Bu tutum doğru değildir. Yakın çevremizde farklı kültürlerle karşılaşabiliriz; bizde alışılmamış bir gelenek başka bir toplumda olağandır. Farklılıklar bir zenginliktir.

Puanlama ölçütü	Puan
Tutumun uygun olmadığını belirtme	3
Farklılıkların doğal/zenginlik olduğunu ya da empati gerektiğini gerekçe olarak sunma	3
Madde toplamı	6

b) Apartman sakinlerinin yeni komşularıyla birlikte yaşamayı kolaylaştırmak için yapabileceği iki davranış öneriniz. (6 puan)

Örnek cevap: Tanışma ziyareti yapmak; kutlamaları hakkında bilgi almak; birlikte ortak bir etkinlik düzenlemek.

Puanlama ölçütü	Puan
1. uygun davranış	3
2. uygun davranış	3
Madde toplamı	6

c) Kültürel farklılıklara saygı duyulan bir apartmanda ortaya çıkabilecek bir olumlu sonucu yazınız. (3 puan)

Örnek cevap: Komşular arasında güven ve empati gelişir; yardımlaşma artar.

Puanlama ölçütü	Puan
Güven, empati, birlik, yardımlaşma ya da kültürel zenginlik gibi bir sonuç	3
Madde toplamı	3

Kısmi puanlama ve değerlendirme notu

- Kutlamanın gürültü gibi ortak yaşam kurallarına uyması gerektiğini nazik bir dille belirten öneriler de b maddesinde kabul edilir.

SB.5.1.2. Kültürel özelliklere saygı duymanın birlikte yaşamaya etkisini yorumlayabilme

4

1402'den sonra

15 PUAN

a) Bu halkların Osmanlı yönetiminden ayrılmamasının nedeni nedir? (5 puan)

Örnek cevap: Osmanlı yönetiminden memnundular; çünkü devlet onların dil, din ve kültürlerine saygı gösteriyordu.

Puanlama ölçütü	Puan
Yönetimden memnuniyet	2
Bu memnuniyetin farklılıklara saygıdan kaynaklandığını belirtme	3
Madde toplamı	5

b) Bu olayı, "Kültürel özelliklere saygı birlikte yaşamayı güçlendirir." yargısıyla ilişkilendiriniz. (6 puan)

Örnek cevap: Farklılıklarına saygı gösterilen halklar devlet zor durumdayken bile bağlı kaldı. Bu durum saygının güven ve bağlılık oluşturduğunu, birlikte yaşamayı güçlendirdiğini gösterir.

Puanlama ölçütü	Puan
Zor zamanda bile bağlı kalmayı saygıyla ilişkilendirme	3
Güven/bağlılık/birlik sonucuna ulaşma	3
Madde toplamı	6

c) Bu anlayışı bugün okulunuzda nasıl yaşatabilirsiniz? Bir örnek veriniz. (4 puan)

Örnek cevap: Farklı şehirlerden ya da ülkelerden gelen arkadaşlarımızın geleneklerini merak edip saygıyla dinlemek.

Puanlama ölçütü	Puan
Okul ortamına uygun, saygıyı gösteren somut bir örnek	4
Madde toplamı	4

SB.5.1.2. Kültürel özelliklere saygı duymanın birlikte yaşamaya etkisini yorumlayabilme

5

Veren el, alan el

15 PUAN

a) Üç uygulamanın ortak özelliği nedir? (5 puan)

Örnek cevap: Yardım gizli yapılır; veren el alan eli görmez.

Puanlama ölçütü	Puan
Yardımın gizli yapıldığını / verenle alanın birbirini görmediğini belirtme	5
Madde toplamı	5

b) Bu ortak özellik neden önemlidir? (4 puan)

Örnek cevap: İhtiyaç sahibinin onuru incitilmez; kimse mahcup olmaz.

Puanlama ölçütü	Puan
İnsan onurunun korunmasıyla ilişkilendirme	4
Madde toplamı	4

c) Aynı anlayışla bugün okulunuzda ya da mahallenizde uygulanabilecek bir yardımlaşma fikri yazınız. (6 puan)

Örnek cevap: Okul kantininde "askıda kitap" ya da "askıda kırtasiye" kutusu oluşturmak; ihtiyacı olan öğrenci kimseye söylemeden alabilir.

Puanlama ölçütü	Puan
Somut ve uygulanabilir bir fikir	3
Fikrin yardımın gizliliğini/insan onurunu koruması	3
Madde toplamı	6

SB.5.1.3. Toplumsal birliği sürdürmeye yönelik yardımlaşma ve dayanışma faaliyetlerine katkı sağlayabilme

6

Selden sonra

15 PUAN

a) Metne göre AFAD ve Türk Kızılayın üstlendiği görevleri karşılaştırınız. (6 puan)

Örnek cevap: AFAD, çalışmaları düzenler ve kurumlar arasında koordinasyonu sağlar. Türk Kızılay ise ihtiyaç sahiplerine barınma, giysi ve gıda yardımı ulaştırır.

Puanlama ölçütü	Puan
AFAD'ın görevi: koordinasyon/çalışmaları düzenleme	3
Türk Kızılayın görevi: barınma, giysi, gıda yardımı	3
Madde toplamı	6

b) Kurumların ve gönüllülerin birlikte çalışmasının toplumsal birlik açısından önemini açıklayınız. (5 puan)

Örnek cevap: İhtiyaç sahiplerinin sorunları daha hızlı çözülür; insanlar arasında güven artar, birlik ve beraberlik güçlenir.

Puanlama ölçütü	Puan
Sorunların çözülmesi, güven, birlik-beraberlik gibi bir önem	5
Madde toplamı	5

c) Gençlerin temizlik çalışmasına katılması hangi kavrama örnektir? Gerekçesini yazınız. (4 puan)

Örnek cevap: Yardımlaşma (ya da dayanışma/gönüllülük). Gençler karşılık beklemeden zor durumdaki insanlara destek olmuştur.

Puanlama ölçütü	Puan
Yardımlaşma, dayanışma ya da gönüllülük	2
Karşılık beklemeden destek olma gerekçesi	2
Madde toplamı	4

SB.5.1.3. Toplumsal birliği sürdürmeye yönelik yardımlaşma ve dayanışma faaliyetlerine katkı sağlayabilme

7**Renkli harita****15 PUAN**

a) Umut'un düşüncesini değerlendiriniz. (5 puan)

Örnek cevap: Umut yanılıyor. Fiziki haritada yeşil renk orman değil, alçak yerleri (ova, düzlük) gösterir.

Puanlama ölçütü	Puan
Düşüncenin yanlış olduğunu belirtme	2
Yeşilin alçak yerleri gösterdiğini açıklama	3
Madde toplamı	5

b) Krokiyi kullanarak ilin göreceli konumunu anlatan iki cümle yazınız. Cümlelerden birinde bir komşu ili, diğerinde bir yeryüzü şeklini ya da su kaynağını kullanınız. (6 puan)

Örnek cevap: "İlimizin batısında A ili bulunur." "Göl, ilimizin kuzeyindedir." / "İlimizin doğusu dağlıktır."

Puanlama ölçütü	Puan
Komşu ile ilgili doğru göreceli konum cümlesi	3
Yeryüzü şekli ya da su kaynağıyla ilgili doğru göreceli konum cümlesi	3
Madde toplamı	6

c) Krokiye göre ilin en yüksek kesimi hangi yöndedir? Bu sonuca nasıl ulaştınız? (4 puan)

Örnek cevap: Doğu kesimi. Kahverengi renk yüksek ve dağlık alanları gösterir.

Puanlama ölçütü	Puan
Doğu	2
Kahverengi rengin yüksekliği gösterdiğini belirtme	2
Madde toplamı	4

Kısmi puanlama ve değerlendirme notu

- b maddesinde krokiyle çelişen yön ifadeleri puanlanmaz (ör. "A ili ilimizin doğusundadır").

SB.5.2.1. Yaşadığı ilin göreceli konum özelliklerini algılayabilme